

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Інститут інноваційної та післядипломної освіти
Кафедра економічної кібернетики та прикладної економіки
Спеціальність 8.03050201 Економічна кібернетика
Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Моделювання управління електронними карточними інструментами банку

Студента 6 курсу

Денної форми навчання

Бурдовіціна Едуарда Віталійовича

Науковий керівник: Борисов О.Г.

Рецензент: Потьомкін Л.М.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ _____ від « _____ » 2013 р.

Завідуючий кафедрою

(підпись)

Захищено на засіданні ДЕК № _____

протокол № _____ від « _____ » 2013 р.

Оцінка _____

(за 4-х бальною шкалою)

Голова ДЕК _____

(підпись) (прізвище, ініціали)

Одеса 2013 р.

644570

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ПЛАТІЖНІ КАРТКИ В УКРАЇНІ, ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ТА РОЗВИТОК В СИСТЕМІ РОЗРАХУНКІВ.....	8
1.1. Теорія і методика виникнення платіжних карток.....	8
1.2. Класифікація, види та характеристика платіжних карток.....	11
1.3 Використання платіжних карток у банківській діяльності.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ І ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	26
2.1. Фінансово-економічна діяльність ПАТ КБ «ПриватБанк»	
2.2. Дослідження ефективного використання платіжних карток.....	26
ПАТ КБ «ПриватБанк».....	42
2.3. Дослідження Е-банкінга та карткової платіжної системи ПАТ КБ «ПриватБанк».....	56
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	61
3.1. Удосконалення впровадження нових технологій розвитку платіжних карток в банківській системі.....	61
3.2. Удосконалення використання платіжних карток ПАТ КБ «ПриватБанк» в системі Е-банкінга.....	64
РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНА ПРАЦІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»..	72
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	89
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Кредитування є пріоритетною економічною функцією банків. У структурі банківських активів кредити становлять близько 50-60% і забезпечують 2/3 усіх доходів. Кредитні операції банку є найбільш дохідними, але водночас і найризиковішими. Аналіз сучасних тенденцій розвитку банківської системи України свідчить, що обсяги кредитування постійно зростають і в абсолютних, і у відносних показниках. Кредитна діяльність сучасних комерційних банків досить багатогранна і включає різні форми та види позичок, наданих юридичним чи фізичним особам для одержання доходів, а також банківські послуги кредитного характеру. У процесі управління кредитною діяльністю банку об'єктами є не лише кожна окрема кредитна операція, а й сукупність усіх наданих банком кредитів з їх взаємовпливом і взаємозалежністю, тобто кредитний портфель банку.

У формуванні структури активів банку вирішальним чинником є рівень дохідності кожного виду активів. Однак висока дохідність зазвичай супроводжується високим рівнем ризику, тому менеджментові банку необхідно врахувати обидва чинники. Якщо рівень дохідності різних видів активів приблизно однаковий, то перевага надається найменш ризиковим напрямам розміщення коштів. У такому разі обсяг кредитного портфеля банку може зменшитися на користь портфеля цінних паперів або на користь проведення інших видів активних операцій.

Для оцінювання прибутковості кредитів банк повинен мати ефективну систему обліку не лише доходів, а й витрат за кожним видом кредитів. На прибутковість кредитних операцій банку впливають і доходи та витрати, і можливі збитки, що визначаються рівнем кредитного ризику за кожною позикою. Вимірювання, мінімізація та контроль за рівнем кредитного ризику - одне з найскладніших завдань, що стоять перед менеджментом під час формування кредитного портфеля.

Актуальність теми дипломної роботи полягає в тому, що оцінка фінансового стану та кредитоспроможності позичальника формується на всебічному і ґрунтовному аналізі усієї інформації, що дає змогу оцінити кредитний ризик клієнта, який фокусується на п'яти основних аспектах:

- фінансовий аспект, який визначає спроможність позичальника генерувати грошовий потік, достатній для погашення кредиту;
- галузевий аспект, який відображає процеси розвитку галузі та

конкурентні позиції клієнта і є складником загального кредитного ризику позичальника;

- управлінський аспект, який оцінює якість менеджменту та ефективність керівництва;
- аспект якості забезпечення кредиту, що визначає рівень контролю банку за заставою та можливості й умови реалізації;
- морально-етичний аспект, який відображає готовність позичальника до повернення кредиту.

Мета дипломної роботи полягає в проведенні аналізу методів оцінки фінансового стану та кредитоспроможності позичальника - юридичної особи в комерційному банку ПАТ «ПриватБанк» та розробці заходів по зменшенню рівня кредитного ризику за рахунок удосконалення кредитних процедур роботи з позичальником.

Предметом дослідження є управління ризиком кредитного портфелю та вплив технології банківських кредитних процедур оцінювання фінансового стану та кредитоспроможності позичальника на зменшення ризиків кредитування.

Об'єктом дослідження є діяльність ПАТ КБ «ПриватБанк» в галузі кредитування юридичних осіб.

Згідно завдання на дослідження дипломної роботи:

В першому розділі роботи розглянуті теоретичні питання:

- економічна сутність поняття кредиту та кредитоспроможності;
- методичні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальника;
- нормативне регулювання кредитної діяльності банку.

У другому розділі роботи:

- аналіз фінансово - економічного стану ПАТ «ПриватБанк»
- аналіз структури кредитного портфелю ПАТ «ПриватБанк»
- оцінка кредитоспроможності позичальника на прикладі ЧСП «Колос».

У третьому розділі роботи:

- основні напрями удосконалення методики оцінки кредитоспроможності позичальника
- шляхи покращення механізму управління кредитоспроможності ПАТ «ПриватБанк».

Методи дослідження, застосовані в дипломній роботі - кількісні та якісні методи оцінки ефективності роботи комерційних банків, методи економічного аналізу результатів діяльності банку.

Інформаційно-методологічна база досліджень дипломної роботи - звітні документи, юридичної особи ПАТ КБ «Приватбанк» за 2008-2010 роки, Закони України та нормативні документи НБУ, а також річні звіти ПАТ КБ «ПриватБанк» за 2009-2011 роки.

Практичне значення одержаних результатів дипломної роботи - в обґрунтованій підтримці формування ПАТ КБ "Приватбанк", як основного оперативного засобу поліпшення якості оцінки фінансового стану та кредитоспроможності позичальників юридичних осіб, класу малих підприємств, та фізичних осіб - приватних підприємців, застосуванням комп'ютерного моделювання комплексних рейтингових оцінок позичальника.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На перших етапах становлення банківської системи для аналізу кредитоспроможності позичальників використовувався вельми обмежений набір інструментів, що було пов'язане з відсутністю досвіду такої роботи, недостатніми обчислювальними потужностями, які були у розпорядженні банків, неоліком необхідної інформації про позичальника. На сучасному етапі існують можливості для вирішення такого роду проблем, що сприяє успішній реалізації кредитної політики комерційного банку.

Кредитоспроможність позичальника - це здатність юридичної або фізичної особи повністю та у строк розрахуватися зі своїми борговими зобов'язаннями. Вона не фіксує неплатежі за минулий період або на якусь конкретну дату, а прогнозує його платоспроможність на найближчу перспективу.

При наданні кредитів будь-який банк стикається з необхідністю оцінки кредитоспроможності позичальників. Ця процедура є обов'язковою, і її результати істотно впливають як на результати конкретних кредитних угод, так і на ефективність кредитної діяльності банку в цілому.

І тому доцільно використовувати обґрунтовані методи, що дозволятимуть банку найбільш реально оцінити кредитоспроможність позичальника.

Існують наступні методи оцінки кредитоспроможності:

- на основі системи фінансових коефіцієнтів, які визначаються по балансових формах;
- на основі аналізу грошових потоків;
- на основі аналізу ділового ризику;
- на основі розрахунку фінансових коефіцієнтів.

Розглянувши методи оцінки кредитоспроможності слід відзначити, що кожен з них взаємно доповнює один одного, що свідчить про те що не існує

єдиного методу, який би дозволив банкові повністю уникнути ризику, але на мою думку, найбільш повно віддзеркалює стан позичальника метод оцінки кредитоспроможності позичальника на основі розрахунку фінансових коефіцієнтів, тому що саме цей метод, дозволяє оцінити результати фінансово-господарської діяльності позичальника, адже надаючи кредит банк зацікавлений у його поверненні, а саме фінансові результати відображають здатність позичальника у повному обсязі та у певний строк його повернути.

Проаналізувавши дані кредитного портфеля ПАТ «ПриватБанк» можна зазначити, що банк характеризується достатнім рівнем забезпеченості та якість кредитного портфеля можна вважати задовільною.

Разом з тим банкові необхідно приділяти більше уваги оцінці фінансового стану юридичних осіб, тому, що сукупний кредитний ризик, притаманний кредитним операціям, є помірним, якість управління кредитним ризиком потребує вдосконалення.

Також оцінивши фінансовий стан позичальника ЧСП «Колос» можна стверджувати, що стан позичальника добрий, що свідчить про те що підприємство є прибутковим і банк може надати кредит даному підприємству.

Слід відмітити певні недоліки. Як вже відомо навіть проаналізувавши дані коефіцієнти можна помилитися, тому доцільно було б приділити увагу оцінці професіоналізму та ділових якостей керівництва підприємства (вік, освіта, стаж роботи, термін перебування на керівній посаді, наявність власної частки у капіталі господарства), а також аналізу кредитної історії позичальника і результатів організації грошово-кредитних відносин з ним у минулому.

Тому необхідно окрім традиційного аналізу фінансового положення позичальника необхідно аналізувати моральні якості клієнта і його здатність заробити гроші для погашення кредиту, оскільки від цього, як показує досвід, в значній мірі залежить своєчасність і повнота повернення позикових засобів

Необхідно ретельно вивчати кредитну історію клієнта, для з'ясування

попереднього досвіду його співпраці з іншими банками і фінансовими установами.

Для вирішення ключової задачі кредитної політики - поліпшення оцінки кредитоспроможності позичальника необхідно:

- використовувати розширений набір фінансових коефіцієнтів, оскільки застосування обмеженої їх кількості знижує якість аналізу, що проводиться;
- аналізувати динаміку зміни фінансового положення позичальника впродовж декількох звітних періодів, а не по останньому балансу;
- використовувати для аналізу кредитоспроможності, на додаток до аналізу на основі фінансових коефіцієнтів, аналіз грошового потоку клієнта.

Для узагальнення і систематизації відомостей про позичальника, а також наочнішого їх уявлення, пропонується оформляти результати вивчення його кредитоспроможності у вигляді кредитної оцінки, включаючи в цей документ всі відомості необхідні кредитному комітету для ухвалення рішення про видачу кредиту.

З метою якнайповнішого збору інформації про позичальника і його репутацію банк використовує вивчення його фінансових звітів і документів, виїзди співробітників на місця для особистого інтерв'ю з клієнтом, запити в банки, підприємства, страхові компанії і інші установи про досвід їх спілкування з даним клієнтом, використання можливостей міжбанківських структур (як приклад можна привести міжбанківську службу безпеки, яка займається збором, обробкою і наданням інформації про позичальників).

Вивчення кредитоспроможності клієнта є одним з найважливіших методів зниження кредитного ризику і успішної реалізації кредитної політики, оскільки дозволяє уникнути необґрунтованого ризику ще на етапі розгляду заявки на надання кредиту. Іншими методами зниження кредитного ризику є: диверсифікація кредитного портфеля, обмеження розміру кредиту видаваного одному позичальнику, страхування кредиту, залучення достатнього забезпечення.

Перші два методи дозволяють обмежити втрати банку від неповернення позикових засобів клієнтом. Страхування і залучення достатнього забезпечення дозволяють повернути позичені засоби і компенсувати збитки банку по відсотках за кредит шляхом страхового відшкодування від страхової компанії або реалізації забезпечення. Проте в умовах заплутаної і ускладненої процедури реалізації забезпечення переважнішим виглядає страхування кредитів в надійній страховій компанії, оскільки в цій ситуації проблемами застави, його наявності, збереження, реалізації у разі непогашення кредиту займається страхова компанія, а не банк, що, у свою чергу, економить засоби банку і робочий час співробітників кредитних підрозділів і служб безпеки.

Пропоновані пропозиції можуть бути використані фахівцями кредитних відділів і служб безпеки в роботі по підготовці матеріалів для ухвалення рішення про видачу кредиту, допоможуть своєчасно виявити проблемні кредити, не допустити збитки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III, зі змінами та доповненнями.
2. Постанова «Правила бухгалтерського обліку процентних та комісійних доходів і витрат банків» [Текст] : постанова правління НБУ від 18.06.2003р. N 255, зі змінами та доповненнями.
3. Постанова «Про затвердження Змін до Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» [Текст] : постанова правління Національного банку України від 06.07.2000 № 279, із змінами внесеними згідно з Постановами Національного банку.
4. Постанова «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах» НБУ від від 12.11.2003 № 492 [Електронний ресурс] /Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
5. Положення «Про порядок формування і використовування резерву для відшкодування можливих збитків по кредитних операціях банків» [Текст] : положення, затверджене постановою Правління НБУ від 18.06.2003 N 255.
6. Положення «Про Комітет управління активами і пасивами ПАТ КБ «ПриватБанк» [Текст] : положення правління ПАТ КБ «ПриватБанк» від «05» вересня 2009 р. № 315 [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://10.10.0.128/> - Назва з внутрішньої сторінки сайту ПАТ КБ «ПриватБанк».
7. Положення «Про політику управління активами і пасивами ПАТ КБ «ПриватБанк» [Текст] : робочий документ ПАТ КБ «ПриватБанк» від «16» жовтня 2009 р. № 345 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://10.10.0.128/> - Назва з внутрішньої сторінки сайту ПАТ КБ «ПриватБанк».

8. Положення «Про залучення вкладів фізичних осіб ПАТ КБ «ПриватБанк» [Текст] : положення правління ПАТ КБ «ПриватБанк» від «24» квітня 2008 р. № 112 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://10.10.0.128> – Назва з внутрішньої сторінки сайту ПАТ КБ «ПриватБанк».
9. Положення «Про залучення вкладів юридичних осіб ПАТ КБ «ПриватБанк» [Текст] : положення правління ПАТ КБ «ПриватБанк» від «16» жовтня 2008 р. № 346 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://10.10.0.128/> – Назва з внутрішньої сторінки сайту ПАТ КБ «ПриватБанк».
10. Положення «Про управління банківськими ризиками ПАТ КБ «ПриватБанк» [Текст] : положення правління ПАТ КБ «ПриватБанк» від «13» лютого 2009 р. № 315 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://10.10.0.128/> – Назва з внутрішньої сторінки сайту ПАТ КБ «ПриватБанк».
11. Положення «Про службу внутрішнього аудиту ПАТ КБ «ПриватБанк» [Текст] : положення правління ПАТ КБ «ПриватБанк» від «18» жовтня 2008 р. № 426 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://10.10.0.128/> – Назва з внутрішньої сторінки сайту ПАТ КБ «ПриватБанк».
12. Бугель, Ю. Основні шляхи вдосконалення сучасних методів оцінки кредитоспроможності позичальника [Текст] : навчальний посібник / Ю. Бугель // Банківська справа. - 2007. - № 4. - 59.
13. Брітченко, І. Оцінка кредитоспроможності емітента корпоративних облігацій [Текст] / І. Брітченко, Р. Перепелиця // Вісник Національного банку України. - 2005. - № 11.
14. Вітлінський В., Великоіваненко Г., Наконечний Я., Концепція стратегії кредитного ризику [Текст] / // Банківська справа.- 2000. -№1.
15. Галасюк В. В. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальників [Текст] / В. В. Галасюк // Вісник НБУ. - 2001. - №9.
16. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності [Текст] : підручник /ред. А. М. Герасимовича. - К. : КНЕУ, 2003.

17. Дєєва, Н. М. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / Н. М. Дєєва, О. І. Дедіков // - К. : Цунтр учбової літератури, 2007. - ISBN 5-86476-063-3.
18. Дехтяр Н. А., Мельник, І. О. Єпіфанов А.О. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання [Текст]: Монографія / Школьник та ін. / ред. доктора економічних наук А. О. Єпіфанова. – Суми : УАБС НБУ, 2007.– ISBN 966-96545-0-5.
19. Єндовицький Д. А., І. В. Бочарова. Аналіз і оцінка кредитоспроможності позичальника [Текст] : науково-практичний посібник – М. : КНОРУС, 2005 - ISBN 978-966-484-009-2.
20. Єндовицький Д. А., Бочарова І. В. Аналіз і оцінка кредитоспроможності позичальника [Текст] : науково - практичний посібник / - М. : КНОРУС, 2005. - ISBN 966-574-108-X.
21. Єпіфанов А. О., Маслак Н. Г., Сало І. В. Операції комерційних банків [Текст]: навчальний посібник / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало // - Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. - ISBN 978-966-680-313-2.
22. Кот, Л. Л. Банківський кредит у трансформаційній економіці [Текст]: посібник / Л. Л. Кот // Питання теорії, методології, практики. – К. : Знання України, 2003. - ISBN 5-279-01220-3.
23. Лаврушин О. І. Банківська справа [Текст] : підручник // «Финанси та Статистика» ; ред. О. І. Лаврушин. 2003. - ISBN 966-7952-00-2.
24. Лаптєв С. М., М. П. Денисенко, В. Г. Кабанов, О. С. Любунь. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід) [Текст] / Київ: ВД «Професіонал», 2004.
25. Луців, Б. Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій [Текст] / Б. Л. Луців / Тернопіль : Економічна думка, Карт - бланш, 2001. - ISBN 966-574-328-7.
26. Луців, Б. Л. Гроші, банки та кредит: у схемех та коментарях [Текст] / Б. Л. Луців / Тернопіль : Карт - бланш, 2000 . - ISBN 966-574-328-7.

27. Міщенко В. І., А. П. Яценюк, В. В. Коваленко, О. Г. Коренєва
Банківський нагляд [Текст] / Київ : Знання, 2004.
28. Міщенко В. І., Слав'янської Н. Г.. Банківські операції: Підручник [Текст]
/ За ред. - К. : знання, 2006.
29. Міщенко В. І., А. В. Шаповалов, В. В. Салтинський, І. М. Вядрова
Реорганізація та реструктуризація комерційних банків [Текст] / Київ :
«Знання», КОО, 2002.
30. Нікітін, А. В. Маркетинг у банку [Текст] /А. В. Нікітін - Київ : КНЕУ,
2001.
31. Нікітін, А. В. Ситуаційне моделювання банківської діяльності [Текст] / А.
В. Нікітін - Київ : КНЕУ, 2003.
32. Остафіль, О. Комплексна оцінка кредитоспроможності банку як
інструмент управління кредитним ризиком банку [Текст] / О. Остафіль, М.
Рубаха //Формування ринкової економіки України - 2009. - Вип. 19.
33. Петрук, О. М. Банківська справа [Текст] : навчальний посібник / О. М.
Петрук / ред. д-ра екон. наук, проф. Ф. Ф. Бутинця. - К. : Кондор, 2004.
34. Річні звіти ПАТ КБ „Приватбанк" за 2009 - 2011 роки, Дніпропетровськ,
[Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://www.privatbank.com.ua>.
35. Савлук, М. І. Вступ до банківської справи [Текст] / М. І. Савлук, А. М.
Мороз, А. М. Коряк. - Київ : Лібра, 1998.
36. Сусіденко, В. Т. Стратегія управління кредитною діяльністю
комерційного банку [Текст] / В. Т. Сусенко - К., 1998.
37. Тридід, О. М. Порівняльний аналіз методик оцінювання
кредитоспроможності позичальника [Текст] / О. М. Тридід //Науковий вісник
БДФА. - 2009. - № 1. - ISBN 5-93517-121-X
38. Тиркало, Р. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії,
експрес - діагностика, рейтинг [Текст] / Р. І. Тиркало, З. І. Шивоблок : навч.
посібник, - К., «Слобожанщина», 1999.

39. Федулова, Л. І. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки [Текст] / Л. І. Федулова, І. П. Волощук. - Київ : Науковий світ, 2002.
40. Ходаківська, В. П. Ринок фінансових послуг [Текст] / В. П. Ходаківська, О. Д. Данілов. - Ірпінь : Академія ДПС України, 2001.
41. Чуб П. М., Г. Т. Карчева Управління банківськими ризиками [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Примостка; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. О. Примостки. – К. : КНЕУ, 2007. позичальника банку [Текст] : підручник / А. Калинський // Банківська справа. - 2006. - №1.
42. Чупіс А. В. Комплексний аналіз кредитоспроможності позичальника [Текст] / А. В. Чупіс // Фінанси і кредит. - 2005. - №4. - ISBN 966-8407-30-X.
43. Шевченко, Р. І. Банківські операції [Текст] : Навч. - метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Р. І. Шевченко; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. - К. : КНЕУ, 2000. - ISBN 966-575-433-4.
44. Шевченко, Р. І. Банківські операції [Текст] : Навч. - метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Р. І. Шевченко; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. - К. : КНЕУ, 2003. - ISBN 966-575-434-5.
45. Шевченко, Р. І. Кредитування і контроль [Текст] : Навч. - метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / Р. І. Шевченко; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. - К. : КНЕУ, 2002.. - ISBN 966-575-435-6.
46. Швайка, М. А. Банківська система України : шляхи реформування і підвищення ефективності [Текст] / М. А. Швайка. - Київ : Парламентське видавництво, 2000.